

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D. v právní věci

žalobkyně: **T. N. D.**
státní příslušnost X
zastoupená advokátem Mgr. Markem Sedlákem
sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí ČR**, vízový odbor
sídlem Hradčanské náměstí 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 5. 2024, č. j. 301601-2/2024-MZV/VO,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 6. 5. 2024, č. j. 301601-2/2024-MZV/VO, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč k rukám jejího advokáta Mgr. Marka Sedláka do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně směřovala svoji žalobu proti shora specifikovanému rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta její žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza ve smyslu § 20 odst. 5 písm. g) zákona č. 326/1999 Sb., o

pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPC“), a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (dále též „vízový kodex“), a také směrnice 2004/28/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice o volném pohybu“).

2. Rozhodnutí žalovaného předcházelo rozhodnutí Velvyslanectví ČR v Hanoji (dále též „ZÚ Hanoj“ nebo „velvyslanectví“) ze dne 19. 2. 2024, č. X, kterým byla zamítnuta podle § 20 odst. 5 písm. g) ZPC žádost žalobkyně o krátkodobé vízum ze dne 4. 1. 2024 za účelem návštěvy syna, cizího státního příslušníka s trvalým pobytem na území ČR, a to z titulu rodinného příslušníka dle § 15a odst. 1 písm. d) a odst. 2 ZPC. ZÚ Hanoj dospěl k závěru o nesplnění druhé podmínky ust. § 15a odst. 1 písm. d) ZPC, tedy že žalobkyně není z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislá na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem EU nebo jeho manželem, nebo nebyla na této výživě nebo jiné nutné péči závislá bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občankou, tedy ve Vietnamské socialistické republice.
3. Žádost o krátkodobé vízum z titulu rodinného příslušníka podal dne 4. 1. 2024 na ZÚ Hanoj současně i manžel žalobkyně pan V. T. V., nar. X, rovněž státní příslušník Vietnamské socialistické republiky.
4. Žalobkyně je tchyní české občanky. Má 63 let. Žádala o udělení krátkodobého víza rodinného příslušníka občana EU z důvodu tvrzené závislosti na výživě, kterou jí poskytuje snacha společně se svým manželem (synem žalobkyně). Již minimálně rok jí každý měsíc posílají do Vietnamu 10 000 Kč. Podle správních orgánů to však závislost na výživě neprokazuje. Soud jejich závěry přezkoumal.

II. Řízení před správními orgány

5. Žalobkyně požádala dne 4. 1. 2024 o krátkodobé vízum z titulu rodinného příslušníka občana EU. Doložila, že její syn (občan Vietnamu) jí spolu se snachou (občankou ČR) v průběhu roku 2023 každý měsíc posílali přes *Western Union* přibližně 10 000 Kč. Sama žalobkyně již nepracuje. Bydlí v domě spolu s manželem a druhým synem, který tento dům vlastní. Nemá žádné příjmy. S manželem, který je také v důchodu, mají od státu v dlouhodobém užívání pole, na kterém aktuálně pracuje její bratr (ve stejné žádosti uvedl manžel žalobkyně, že tam pracuje jeho bratr). Pole propůjčuje žalobkyně bratrovi bezplatně (manžel žalobkyně uvedl, že z toho jemu a jeho manželce plyne roční příjem cca 4 000 Kč). Důchod ani jiné dávky žalobkyně od státu nepobírá, to potvrdily i příslušné vietnamské orgány. Ve Vietnamu žije několik jejích sourozenců.
6. Velvyslanectví České republiky v Hanoji dne 19. 2. 2024 rozhodlo o neudělení víza z důvodu podle § 20 odst. 5 písm. g) ZPC s tím, že žalobkyně neprokázala, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie podle § 15a ZPC. Nedoložila totiž svou závislost na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem. Doklady o zasílání finančních prostředků jsou pouze důkazem o tom, že se na účet žalobkyně pravidelně převádí částky z jiného bankovního účtu. Žalobkyně ale měla povinnost prokázat svou závislost na synově výživě z důvodu uspokojování svých základních životních potřeb. Neprokázala, že by bez této finanční pomoci nedokázala své životní potřeby uspokojovat. Ve Vietnamu má několik sourozenců, a také druhého syna, který je výdělečně činný a žalobkyně s ním bydlí. Nevysvětlila, proč jí její syn neposkytuje

potřebnou péči, ani zda má nějaké další pravidelné příjmy nad rámec toho, co jí posílá druhý syn z Česka. Žalobkyně má ve Vietnamu zázemí, ve kterém si dokáže zajistit upokojujání svých základních životních potřeb. Žalobkyně podle svých slov trpí cukrovkou a má vysoký krevní tlak. Z dokladu ze zdravotního střediska vyplývá, že nikdo z rodiny žalobkyně netrpí závažnou chorobou, v případě žalobkyně jde o stařeckou vetchozrakost, fyzickou kondici, menopauzu a prodělanou operaci slepého střeva.

7. Žalobkyně nejprve podala blanketní žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza. Avizovala její doplnění poté, co žalovaný jejímu právnímu zástupci umožní nahlédnout do spisu. Požádala velvyslanectví, aby spis postoupilo žalovanému spolu s blanketním odvoláním. Velvyslanectví na tuto žádost reagovalo sdělením, že spisový materiál se aktuálně nachází v Hanoji. Velvyslanectví neumožňuje nahlížení do spisu, ale umožní vyhotovení kopie celého spisového materiálu po zaplacení správního poplatku, který bude k nahlédnutí svého druhu pro žalobkyni k dispozici dne 13. 3. 2024 v 16:00. Zároveň velvyslanectví vyzvalo žalobkyni k odstranění vad podání ve lhůtě pěti dnů.
8. Následně žalobkyně v doplnění své žádosti o nové posouzení namítla, že velvyslanectví nesprávně vykládá a aplikuje zákonný pojem závislost ve smyslu § 15a odst. 1 písm. d) ZPC. Kromě toho by žalobkyně splňovala také podmínky § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 tohoto zákona. Tím se velvyslanectví vůbec nezabývalo. Žalobkyně znovu požádala o nahlížení do spisu jejím advokátem za účelem doplnění žádosti o nové posouzení dříve, než o ní rozhodne žalovaný.
9. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shledal, že rozhodnutí velvyslanectví je v souladu s § 20 odst. 5 písm. g) ZPC. Zdůraznil, že velvyslanectví nemohlo postoupit spis žalovanému, aniž by vyčkalo na to, zda žalobkyně doplní svou žádost. V opačném případě by velvyslanectví nemohlo zvažovat možnost autoremedury v souladu s § 180e odst. 4 ZPC. Požadavek žalobkyně na doplnění žádosti o nové posouzení až po seznámení se se spisem nemá oporu v zákoně. Docházelo by tím k prolomení zákonné patnáctidenní lhůty k podání žádosti.
10. Ohledně výkladu pojmu závislosti na výživě žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2023, č. j. 2 Azs 3/2022-50, podle kterého je cizinec z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, pokud jde o potřeby, bez jejichž uspokojení by nedokázal v zemi původu žít. Dále žalovaný odkázal na *sdělení Evropské komise – Pokyny týkající se práva volného pohybu občanů EU a jejich rodin* č. C/2023/1392 („sdělení Komise“), která uvádí, že závislost musí být skutečná a musí mít strukturovanou podobu. Pouhé prohlášení občana EU o tom, že podporuje dotčeného rodinného příslušníka, není samo o sobě dostačující k prokázání existence závislosti. Jako příklad dostatečného důkazu sdělení Komise uvádí doklady o pravidelných platbách peněžní částky, které občan EU během *značně dlouhého období* poskytoval závislému rodinnému příslušníkovi a jsou nezbytné k tomu, aby závislý rodinný příslušník uspokojil základní potřeby v zemi původu.
11. Podle žalovaného žalobkyně nedoložila, že by jí syn se snachou zasílali finanční prostředky během *značně dlouhého období*. Zároveň neprokázala, že by tyto prostředky nutně potřebovala k uspokojování svých základních životních potřeb. Podstatné je, že žalobkyně má kromě syna žijícího v ČR ještě druhého syna, který s ní žije v jednom domě. Žalobkyně na něj dům přepsala. Je proto legitimní očekávat, že tento syn se o ni ve stáří postará. Kromě toho žalobkyně přenechala svému bratrovi do užívání zemědělský pozemek (údajně bezúplatně; dle tvrzení jejího manžela za úplatu asi 4000 Kč). Ten tedy také má vůči

žalobkyni materiální závazek. Z potvrzení vietnamských orgánů neplyne, že žalobkyně nebude mít nárok sociální či důchodové dávky.

III. Shrnutí argumentace v žalobě a replice

12. Žalobkyně nejprve namítala zkrácení na svých procesních právech v důsledku toho, že jí žalovaný neumožnil nahlížet do spisu. Tím porušil § 38 správního řádu. Nahlédnutím do originálu spisu, nikoliv do jeho kopie, si její právní zástupce chtěl ověřit, zda o neudělení víza rozhodla oprávněná úřední osoba. Možnost nahlédnout do kopie spisu v tomto ohledu nestačí. Žalobkyně neumí česky a nedokáže posoudit, zda je spis úplný a vedený podle zákona. Po nahlédnutí do spisu, jenž žalobkyni umožnil žalovaný až po vydání napadeného rozhodnutí, zjistila, že soupisem spisového materiálu spis opatřil až žalovaný, ale velvyslanectví takový soupis nevedlo. Kompletnost spisu proto nebylo možné ověřit. Navíc ve spise se nachází jeden dokument v angličtině, bez zajištěného překladu. To odporuje § 16 správního řádu, podle kterého je jednacím jazykem čeština.
13. Správní orgány pochybily také tím, že postavení žalobkyně coby rodinného příslušníka posuzovaly pouze podle § 15a odst. 1 písm. d) ZPC. Měly se zabývat všemi definicemi rodinného příslušníka. Žalobkyně by mohla splňovat i podmínky podle § 15a odst. 3 písm. a) bod 1. ZPC. Tuto námitku žalobkyně vznášela již v žádosti o nové posouzení, žalovaný na ni nereagoval.
14. Žalobkyně je ve Vietnamu závislá na výživě, kterou jí poskytuje pravidelně zasílanými finančními prostředky její mladší syn (žijící v ČR) ze společného jmění manželů. Dle toho žalobkyně splňuje podmínky uvedené v § 15a odst. 3 písm. a) bod 1. ZPC. Správní orgány pojem závislosti vykládají nesprávně jako stav absolutní závislosti, při kterém neexistuje jiné řešení, než je poskytování podpory občanem EU nebo jeho manželem. Starší syn (nar. X) žalobkyně, se kterým žije ve společné domácnosti, je hluchoněmý a sám se stará ještě o vlastního syna. Sice pracuje jako instalatér a elektrotechnik, ale sotva uživí sebe a syna. K tomu žalovaný nepřihlíží. To bylo důvodem, proč na něj žalobkyně s manželem převedli po splacení hypotéky dům. Výnos z pole, které žalobkyně poskytla svému bratrovi (pozn. soudu: manžel žalobkyně uváděl, že bylo poskytnuto jeho bratrovi za úplatu), je velmi malý a nepostačuje na uspokojování základních potřeb žalobkyně a jeho manžela. To je známo každému, kdo zná místní podmínky. Sama žalobkyně na poli kvůli svému věku a zdravotnímu stavu již pracovat nemůže. Žalovanému musí být zřejmé, že ve věku žalobkyně a jejího manžela se již farmáři pouze vlastní práci na poli uživit nedokážou. Závěr žalovaného, že z důvodu zapůjčení pole bratrovi má tento bratr povinnost živit žalobkyni a jeho manžela, je nelogický. Stejně je nesprávný závěr žalovaného v tom, že by měli být schopni příbuzní žijící ve Vietnamu pokrýt základní životní potřeby žalobkyně a jejího manžela. Žalovaný se nijak nezabýval finančními možnostmi bratra žalobkyně. Také bratr manžela žalobkyně je chudý farmář, který nemá povinnost a ani prostředky k tomu, aby žalobkyni a jeho manžela živil pouze proto, že mu propůjčili pole. Zdravotní stav žalobkyně je přiměřený věku a fyzické práci na poli v tropickém prostředí, které se celý život věnovala. Nyní toho již není schopna (trpí cukrovkou, vysokým krevním tlakem, stařeckou vetchozrakostí, užívá léky proti selhání ledvin a cévní mozkové příhodě).
15. Podstatné je, že žalobkyně není závislá na péči někoho jiného, ale je závislá na finančních prostředcích poskytovaných z ČR jejím mladším synem (V. V. V.) a snachou (L. T. V.). Pokud by žalobkyně měla nárok na nějaké sociální nebo důchodové dávky, tak by je

pobírala. Nárok na ně ale nemá. Farmáři ve Vietnamu žádné sociální ani důchodové dávky nepobírají.

16. V replice žalobkyně uvedla, že řízení o udělení krátkodobého schengenského víza rodinného příslušníka má speciální právní úpravu ve vízovém kodexu a v ZPC. Na procesní situaci v těchto předpisech neupravené se použije obecná právní úprava správního řádu. Dle § 168 odst. 1 správního řádu se na řízení o krátkodobém vízu nevztahuje část druhá a třetí správního řádu, protože je třeba v případě potřeby postupovat v řízení dle § 154 správního řádu (zejména část věty za středníkem), na něhož odkazuje § 177 odstavec 2 z právního řádu. Pokud tedy nemá vízový kodex ani ZPC zvláštní úpravu nahlížení do spisu v řízení o krátkodobém vízu, je třeba přiměřeně použít § 38 správního řádu. Dále žalobkyně odkázala na argumentaci Krajského soudu v Brně v jeho rozsudku ze dne 30. 7. 2024, č.j. 41 A 14/2024-29.
17. S ohledem na výše uvedené žalobkyně soudu navrhla, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného a duplika

18. Žalovaný ve svém obsáhlém vyjádření k námitce týkající se nahlížení do spisu upozornil, že na vízové řízení se v plné míře neuplatní správní řád. Ani jeho ustanovení o nahlížení do spisu. Je nutné brát ohled na místní poměry a omezené technické a personální možnosti jednotlivých zastupitelských úřadů. Vízové řízení je podstatně méně formální než standardní správní řízení a nelze v něm uplatňovat řadu ustanovení, která jsou v řízení před správními orgány v Česku naprosto běžná. Podpůrné užití správního řádu by prakticky popíralo výlukou podle § 168 ZPC. Není přijatelné, aby si žalobkyně sama určovala lhůty a podmínky řízení – tedy, kdy a jestli vůbec svoje podání odůvodní, kdy jej doplní a kdy či u jakého orgánu nahlédne do spisu.
19. Žalobkyně podala blanketní odvolání. Nebylo povinností velvyslanectví vyzvat ji k odstranění vad. Jednalo se pouze o vstřícnost. Zcela bezvadná navíc nebyla ani samotná žádost o udělení krátkodobého víza, protože prokázání skutečnosti, že je rodinným příslušníkem občana EU tížilo v době podání žalobkyni. Velvyslanectví jí mohlo tuto žádost bez dalšího vrátit.
20. Podstatnou je otázka závislosti na výživě ve smyslu § 15a odst. 1 písmeno d) ZPC. Žalovaný zdůraznil, že důkazní břemeno ohledně prokázání závislosti leží na žadatelce. Ta ji neunesla. Samotné prohlášení o závislosti ani tvrzení během pohovoru nestačí. Podle sdělení Komise se od závislých rodinných příslušníků vyžaduje, aby předložili doklad o tom, že jsou závislí. Velvyslanectví takové doklady k dispozici nemělo. Žalobkyně se snaží přesouvat důkazní břemeno na správní orgány. Žalobkyně například nikdy nedoložila, že její druhý syn je hluchoněmý.
21. Na žalobkyni se může potenciálně vztahovat pouze § 15a odst. 1 písmeno d) ZPC. Odstavec 3 téhož ustanovení se na žalobkyni nevztahuje. Dopadá na tzv. vzdálené rodinné příslušníky, kteří podléhají režimu § 20 odst. 6 cit. zák.
22. Žalobkyně nedoložila, že by jí syn posílal finanční prostředky během značně dlouhého období. Doložila je pouze za rok 2023. To je pro důvodnost žádosti o vízum podstatné. Žalobkyně se však k tomuto aspektu v žalobě nevyjádřila. Finanční prostředky zasílal syn

žalobkyni pouze na přilepšenou. Neprokázalo se, že by je potřebovala k uspokojování svých základních životních potřeb.

23. Závěrem žalovaný odkázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 18. 10. 2005 Üner proti Nizozemí, č. 46410/99, ve kterém soud potvrdil právo státu rozhodovat o vstupu, pobytu a vyhoštění cizích státních příslušníků ze svého státního území. Uplatní se zde zásada, podle níž mají státy právo kontrolovat vstup jiných osob než vlastních státních příslušníků na své území.
24. V duplice žalovaný ještě uvedl, že velvyslanectví nabídlo žalobkyni, že jí vyhotoví k nahlédnutí kopii spisu. Na to žalobkyně nereagovala. Právní zástupce žalobkyně do spisu nahlédl v prostorách Ministerstva zahraničních věcí v Praze dne 24. 5. 2024. Nezanedbatelnou výhodou poskytnutí kopie spisu na zastupitelském úřadu je, že žadatel může naskenovanou žádost poslat svému právnímu zástupci tak, aby nemusel cestovat do vzdálené destinace a mohl včas připravit žádost o nové posouzení věci. V této souvislosti žalovaný odkázal na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 11. 2024, č.j. 62 A 4/2024-31, s nímž se plně ztotožňuje. V bodě 33 citovaného rozsudku se uvádí, že „žalobkyni ze správního řádu ani ZPC nevyplyvalo procesní právo na nahlédnutí do správního spisu v průběhu správního řízení. (...) Správní orgány nebyly povinny postupovat podle § 38 správního řádu, neboť jeho užití je výslovně vyloučeno v § 168 ZPC. Ani z kodexu žádné právo žalobkyně na nahlížení do správního spisu v průběhu správního řízení nevyplyvá.“ Neoprávněné tedy bylo očekávání žalobkyně, že správní orgán musí se svým rozhodnutím vyčkat, než do spisu nahlédne a poté doplní svoji žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza.
25. K odkazu na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2024, č.j. 41 A 14/2024-29, žalovaný uvedl, že zde provedený výklad pojmu „závislost na výživě“ není správný, resp. nesprávně vykládá rozsudek Soudního dvora ze dne 16. 1. 2024 ve věci Flora May Reyes v. Migrationsverket, C-423/12, a také rozsudek NSS ze dne 23. 2. 2023, č. j. 2 Azs 3/2022-50.
26. Dále žalovaný poukázal na to, že ve stejný den 4. 1. 2025 jako žalobkyně podali ještě další tři vietnamští občané na ZÚ Hanoj podobnou žádost o krátkodobé schengenské vízum z titulu rodinného příslušníka občana ČR. Zástupce žalobkyně byl osobně u jejich podání přítomen na ZÚ Hanoj. Ve všech 4 případech byli žadatelé senioři starší 60 let, předložili prohlášení o tom, že jsou vyživováni občanem ČR, avšak při podání žádosti o vízum nijak nedoložili materiální ani finanční podmínky, ve kterých žijí. Všechny čtyři žádosti byly zamítnuty ZÚ Hanoj a následné žádosti o nové posouzení zamítlo pro nedůvodnost MZV. Vzešlá rozhodnutí pak byla předmětem přezkumu před různými správními soudy (v době podání dupliky nebylo ještě ve všech případech rozhodnuto).
27. Dle žalovaného je podstatné, aby bylo ze žádostí o víza patrné, v jakých reálných sociálních a finančních podmínkách žadatelé v místě svého pobytu ve Vietnamu žijí. Žalobkyně v projednávané věci nedoložila, že by její materiální podmínky ve Vietnamu nutně vyžadovaly výživu ze strany občana EU. Aby bylo možné určit, zda jsou rodinní příslušníci závislí, musí být posouzeno, zda potřebují s ohledem na jejich finanční a sociální podmínky materiální podporu tak, aby mohli uspokojit své základní potřeby ve své zemi původu nebo v zemi, ze které přišli. Je nutno zkoumat nejen finanční, ale i celkově materiální podmínky, ve kterých žadatel žije. V posuzované věci žalobkyně neunesla důkazní břemeno, že je

rodinným příslušníkem, a velvyslanectví jí nemuselo status rodinného příslušníku vůbec přiznat.

V. Posouzení věci soudem

28. Zdejší soud přezkoumal za podmínek uvedených v § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez nařízení jednání, a v rozsahu uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení předcházející jeho vydání a shledal, že **žaloba je důvodná**.
29. Jádrem sporu je otázka, zda žalobkyně prokázala, že je „závislá na výživě“ poskytované jí jejím synem a snachou a zda ji lze z tohoto důvodu považovat za rodinného příslušníka občana EU, resp. ČR.

a. Základní právní východiska

30. Žalobkyně se v řízení o udělení krátkodobého víza domáhala postavení rodinného příslušníka podle § 15a odst. 1 písm. d) ZPC. Podle tohoto ustanovení se rodinným příslušníkem občana Evropské unie pro účely tohoto zákona rozumí jeho „potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.“
31. Jedná se o transpozici čl. 2 odst. 2 písm. d) směrnice 2004/38/ES, podle kterého se rodinným příslušníkem rozumí předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takové předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky občana EU.
32. Uvedené ustanovení zákona o pobytu cizinců počítá se dvěma podobami závislosti – na výživě a na jiné nutné péči. První podoba závislosti je materiální a týká se případů, ve kterých rodinný příslušník nemá dostatek finančních prostředků k životu. Závislost na jiné nutné péči pak bude typicky ve hře v případě nemocných či jinak znevýhodněných osob, které se o sebe nedokážou samy postarat.
33. S ohledem na unijní původ relevantní právní úpravy je třeba při jejím výkladu zohlednit judikaturu Soudního dvora. Ten se pojmem vyživovaná osoba, resp. závislost na výživě již opakovaně zabýval. Podle jeho judikatury je stavem závislosti na předkovi či potomkovi stav, ve kterém „rodinný příslušník příslušníka Společenství usazeného v jiném členském státě ve smyslu článku 43 ES nezbytně potřebuje materiální podporu od tohoto příslušníka Společenství nebo jeho manžela či manželky k tomu, aby mohl uspokojovat své základní potřeby ve státě svého původu nebo ve státě svého posledního pobytu v okamžiku, kdy žádá o připojení se k uvedenému příslušníkovi Společenství.“ (rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 9. 1. 2007 ve věci *Y. J. v. M.*, C-1/05; dále též „rozsudek ve věci J.“).
34. Dále Soudní dvůr v bodech 23. až 26. rozsudku ze dne 16. 1. 2014 ve věci *F. M. R. v. M.*, C-423/12 (dále též „rozsudek ve věci R.“), judikoval, že v případě pravidelného, časově značně dlouhého období, během něhož vyplácí občan EU rodinnému příslušníku peněžní částku pro uspokojení základních potřeb rodinného příslušníka v zemi původu, umožňuje tato skutečnost prokázat, že rodinný příslušník je na občanovi EU závislý. Nelze poté od rodinného příslušníka požadovat, aby prokázal, že se neúspěšně pokoušel najít si zaměstnání

nebo získat od orgánů země původu příspěvek na živobytí či zajistit si obživu jakýmkoli jiným způsobem.

35. Podle Nejvyššího správního soudu je znakem finanční závislosti rodinného příslušníka občana Evropské unie stav, v němž příjem rodinného příslušníka není dostatečný k uspokojování základních životních potřeb (srov. rozsudek ze dne 23. 2. 2023, č. j. 2 Azs 3/2022-50, bod 24).
36. Sdělení Komise, se kterým pracuje i žalovaný, uvádí, že „[s]měrnice 2004/38/ES nestanoví žádný požadavek, pokud jde o minimální dobu trvání závislosti nebo hodnotu poskytované materiální podpory, pokud je závislost skutečná a má strukturovanou podobu“ (viz s. 14). V obecné rovině lze se žalovaným souhlasit v tom, že důkazní břemeno ohledně prokázání stavu závislosti tíží cizince, který usiluje o získání pobytového oprávnění z titulu rodinného příslušníka občana EU. Závislost nestačí tvrdit, je třeba ji prokázat.

b. Aplikace právních východisek na případ žalobkyně

37. Je nesporné, že žalobkyně je předkem manžela občana EU – je matkou pana V. V. V., státního příslušníka Vietnamu, který je manželem české občanky paní L. T. V. Spor je o to, zda je žalobkyně závislá na výživě svého syna z důvodu uspokojování svých základních potřeb. Žalobkyně zároveň netvrdila, že by byla na synovi závislá z důvodu jejího zdravotního stavu. Svou žádost o víza opírala pouze o finanční závislost.
38. Žalovaný nepochybně skutečnost, že syn žalobkyně jí každý měsíc během roku 2023 posílal částku ve výši zhruba 10 000 Kč (tato částka přitom byla určena nejen pro žalobkyni, ale současně i pro jejího manžela (otce), který také neúspěšně žádal o krátkodobé vízum). Podle žalovaného však žalobkyně neprokázala, že by tyto finanční prostředky nezbytně potřebovala k uspokojování svých základních životních potřeb. Odkazoval ji na možnou pomoc jiných příbuzných. Zároveň podle žalovaného nešlo o „značně dlouhé období“. Obě tato východiska jsou však podle soudu nesprávná.
39. Soud uvádí, že s ohledem na výše citovanou unijní judikaturu je při posuzování závislosti třeba vycházet z faktického stavu. Pro závěr o tom, zda rodinný příslušník je či není závislý na výživě, tedy není podstatné, zda by si finanční prostředky teoreticky mohl obstarat jiným způsobem, ale jejich skutečné poskytování občanem EU, případně jeho manželkou. I ze sdělení Komise v návaznosti na rozsudek ve věci R. vyplývá, že od rodinného příslušníka nelze vyžadovat „potvrzení o tom, že se závislý rodinný příslušník neúspěšně pokusil najít si zaměstnání nebo získat sociální příspěvek v zemi původu nebo v zemi, ze které žadatel pochází, a/nebo že se pokusil zajistit si uspokojení základních potřeb jiným způsobem.“
40. Z toho lze dovodit také závěr, že rodinný příslušník nemusí prokazovat, že by mu výživu mohl poskytovat jiný příbuzný. Rozhoduje pouze to, zda mu výživu fakticky poskytuje občan EU nebo jeho manželka. Opačný závěr by vedl k nutnosti žadatele podrobně v řízení prokazovat finanční poměry všech rodinných příslušníků žijících s ním v zemi původu. To již podle soudu výrazně přesahuje rámec důkazního břemene, které žadatel nese. Stejně tak nelze po žalobkyni požadovat, aby doložila, že nemá nárok na výplatu jakýchkoliv sociálních nebo důchodových dávek. Nedostává-li takové dávky, těžko to může doložit, „negativní“ důkaz není možný.
41. Podstatné pro posouzení závislosti na výživě je tedy pouze to, jaké má žadatel (rodinný příslušník) vlastní příjmy, a zda jsou dostatečné k uspokojování jeho základních životních

potřeb. Žalobkyně přitom uváděla, že nepobírá důchod ani jiné sociální dávky a nemá žádné jiné příjmy. Z výpovědi jejího manžela (to žalobkyně neuváděla) vyplynulo, že by jediným příjmem, o který by se manželé mohli spolu dělit, mohly být přibližně 4 000 Kč ročně od bratra manžela žalobkyně za „pronájem“ rýžového pole. Aniž by soud jakkoli blíže zkoumal výši životní úrovně vietnamských rolníků, má za to, že ani tato částka nemůže pokrýt základní životní potřeby dvou osob seniorního věku. I z toho lze dovodit, že bez finanční podpory poskytované žalobkyni jejím synem a snachou, by žalobkyně nezvládla uspokojovat své základní životní potřeby ve Vietnamu. Závěr žalovaného, že syn žalobkyni posílá peníze pouze „na přilepšenou“, lze pokládat spíše za spekulativní, protože zatím nemá oporu v provedeném dokazování.

42. Soud nepochybuje ani o tom, že žalobkyně dostávala od syna finanční prostředky v průběhu časově delšího období. Jeden kalendářní rok, vzhledem k ostatním okolnostem případu, by již bylo možné podle soudu za takové období považovat. Žalovaný ani neuvedl na podporu svého závěru, že tomu tak není, žádné přesvědčivé důvody. Požadavek na vyplácení peněžní částky rodinnému příslušníku v průběhu pravidelného a časově značně dlouhého období za účelem prokázání jeho závislosti vyplývá z rozsudku ve věci *R*. Směrnice v tomto ohledu nestanoví žádný konkrétní časový rámec trvání závislosti (viz výše).
43. Tuto podmínku je proto podle soudu třeba vykládat tak, že poskytování peněžité částky nesmí být pouze nahodilé nebo příležitostné. Měly by se naopak v pravidelných intervalech opakovat po určitou dobu, aby z toho bylo možné usuzovat, že tyto finanční částky jsou pro život vyživovaného cizince skutečně nezbytné, nejedná se pouze o peníze na přilepšení a adresátovi zajišťují určitou ekonomickou a sociální stabilitu. Posouzení dlouhodobosti pak může záležet na konkrétních okolnostech. Pokud by například občan EU/jeho manželka posílali svému rodiči větší finanční částku jednou za čtvrt roku nebo za ještě delší období, nemusí být jeden rok dostatečně dlouhá doba k tomu, aby bylo možné ověřit skutečnou potřebu těchto finančních prostředků. Syn žalobkyně jí však posílal peníze pravidelně každý měsíc v průběhu jednoho roku. To by již podle soudu podmínku dlouhodobosti mohlo splňovat.
44. S ohledem na shora uvedené má soud za to, že žalobkyní tvrzené a doložené skutečnosti mohou svědčit o její finanční závislosti na svém synovi a jeho manželce. Přesto žalovaný uzavřel, bez bližších zjištění, že žalobkyně není závislá na tomto příjmu, i když není zřejmé, z čeho skutečně své životní náklady hradí, když sama žalobkyně uváděla, že žádné jiné příjmy nemá a jiní rodinní příslušníci nejsou schopni ji živit. Z těchto důvodů soud shledal napadené rozhodnutí nezákonným a současně nepřezkoumatelným z hlediska nedostatku důvodů rozhodnutí. S ohledem na uvedené považoval za nadbytečné zabývat se dalšími námitkami.

VI. Závěr a náklady řízení

45. Z výše uvedených důvodů krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil pro nezákonnost a vady řízení spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí (§ 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). Věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem vysloveným soudem v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
46. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla ve věci úspěšná, proto jí vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Výrokem II. tohoto

rozsudku soud uložil žalovanému povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení v celkové výši 15 342 Kč.

47. Náklady řízení žalobkyně především spočívaly v nákladech na právní zastoupení a dále v nákladech na zaplacení soudního poplatku ve výši 3 000 Kč za podání žaloby. Náklady na právní zastoupení sestávaly z částky 9 300 Kč za tři úkony právní služby advokáta žalobkyně (příprava a převzetí věci dle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu ve znění do 31. 12. 2024, podání žaloby dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu a podání repliky). Odměna za jeden úkon právní pomoci činí 3 100 Kč dle advokátního tarifu. K částce 9 300 Kč bylo třeba připočítat paušální náhrady hotových výdajů za tři úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 3x 300 Kč, a dále DPH ve výši 21 %, jejímž plátcem je advokát žalobkyně, tj. ve výši 2 142 Kč. Celkovou částku 15 342 Kč je povinen žalovaný uhradit žalobkyni k rukám jejího advokáta Mgr. Marka Sedláka do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. prosince 2025

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D. v.r.
samosoudkyně

